

www.2010againstopoverty.eu
2010againstopoverty@ec.europa.eu

Är du intresserad av **publikationerna** från generaldirektoratet för sysselsättning, socialpolitik och lika möjligheter?

Du kan ladda ner dem eller kostnadsfritt prenumerera på dem via webbsidan:
<http://ec.europa.eu/social/publications>

Du är också välkommen att anmäla dig för att få Europeiska kommissionens kostnadsfria *Social Europe e-newsletter* på **<http://ec.europa.eu/social/e-newsletter>**

<http://ec.europa.eu/social/>

EUROBAROMETERUNDERSÖKNINGEN OM FATTIGDOM OCH SOCIAL UTESTÄNGNING 2009

Europeiska kommissionen

2010
Europeiska året
för bekämpning
av fattigdom och
social utestängning

www.2010againstopoverty.eu

**Europe Direct är en tjänst som hjälper dig att få svar på dina
frågor om Europeiska unionen**

**Gratis telefonnummer (*):
00 800 6 7 8 9 10 11**

(* Vissa mobiltelefonoperatörer tillåter inte 00 800-nummer
eller avgiftsbelägger dem.

RÄTTSLIGT MEDDELANDE

Varken Europeiska kommissionen eller någon annan part som verkar i kommissionens namn kan ta ansvar för hur informationen i denna publikation används.

Foton Michel Loriaux © Europeiska unionen

En stor mängd övrig information om Europeiska unionen är tillgänglig på Internet via Europa-servern (<http://europa.eu>).

Kataloguppgifter finns i slutet av denna publikation.

Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2009

ISBN 978-92-79-13685-6

doi: 10.2767/59990

© Europeiska unionen, 2009

Kopiering tillåten med angivande av källan.

Återgivande av foton är inte tillåtet.

Printed in Belgium

TRYCKT PÅ ICKE KLORBLEKT PAPPER

Europeiska kommissionen

EUROBAROMETERUNDERSÖKNINGEN OM FATTIGDOM OCH SOCIAL UTESTÄNGNING | 2009

Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå

2009 — 8 s. — 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-79-13685-6

doi: 10.2767/59990

Denna publikation finns i tryck på alla officiella EU-språk.

Var får man tag i EU:s publikationer?

Publikationer för försäljning

- Via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).
- I bokhandeln. Ange titel, förlag och/eller ISBN-nummer.
- Genom att kontakta ett av våra försäljningsombud. Deras kontaktuppgifter hittar du under "Försäljningsombud" på följande webbadress: <http://bookshop.europa.eu>
Du kan också skicka ett fax till följande nummer: +352 2929-42758.

Kostnadsfria publikationer

- Via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).
- Vid Europeiska kommissionens representationskontor och delegationer.
Deras kontaktuppgifter hittar du på följande webbadress: <http://ec.europa.eu>
Du kan också skicka ett fax till följande nummer: +352 2929-42758.

INLEDNING

Solidaritet är en av Europeiska unionens vägledande principer, som innebär att alla medborgare ska dela vinsterna goda tider, och samtidigt svårigheterna i sämre tider. Ändå lever nästan 80 miljoner européer under fattigdomsgränsen och många har sämre möjligheter när det gäller tillgång till sysselsättning, utbildning, bostad samt sociala och finansiella tjänster.

Tio år efter att statscheferna och regeringarna åtog sig att göra en omfattande satsning mot fattigdom i EU, ska 2010 bli **Europaåret för bekämpning av fattigdom och social utestängning**. Det gäller fyra breda målsättningar och principer:

- ett erkännande att de som lever i fattigdom och social utestängning har rätt att leva ett värdigt liv och spela en aktiv roll i samhället;
- ett delat ansvar och medverkan i kampen mot fattigdom med betoning på både kollektivt och individuellt agerande;
- ett främjande av större sammanhållning genom att framhålla fördelarna med att fattigdomen utrotas och en större integration av alla i samhället;
- ett politiskt engagemang och konkret agerande inom alla förvaltningsnivåer för att utrota fattigdom och social utestängning, såväl som ett samhällsengagemang för de målen.

Den här broschyren ger en översikt över de viktigaste resultaten av Eurobarometerundersökningen om fattigdom och social utestängning som gavs ut i oktober 2009.

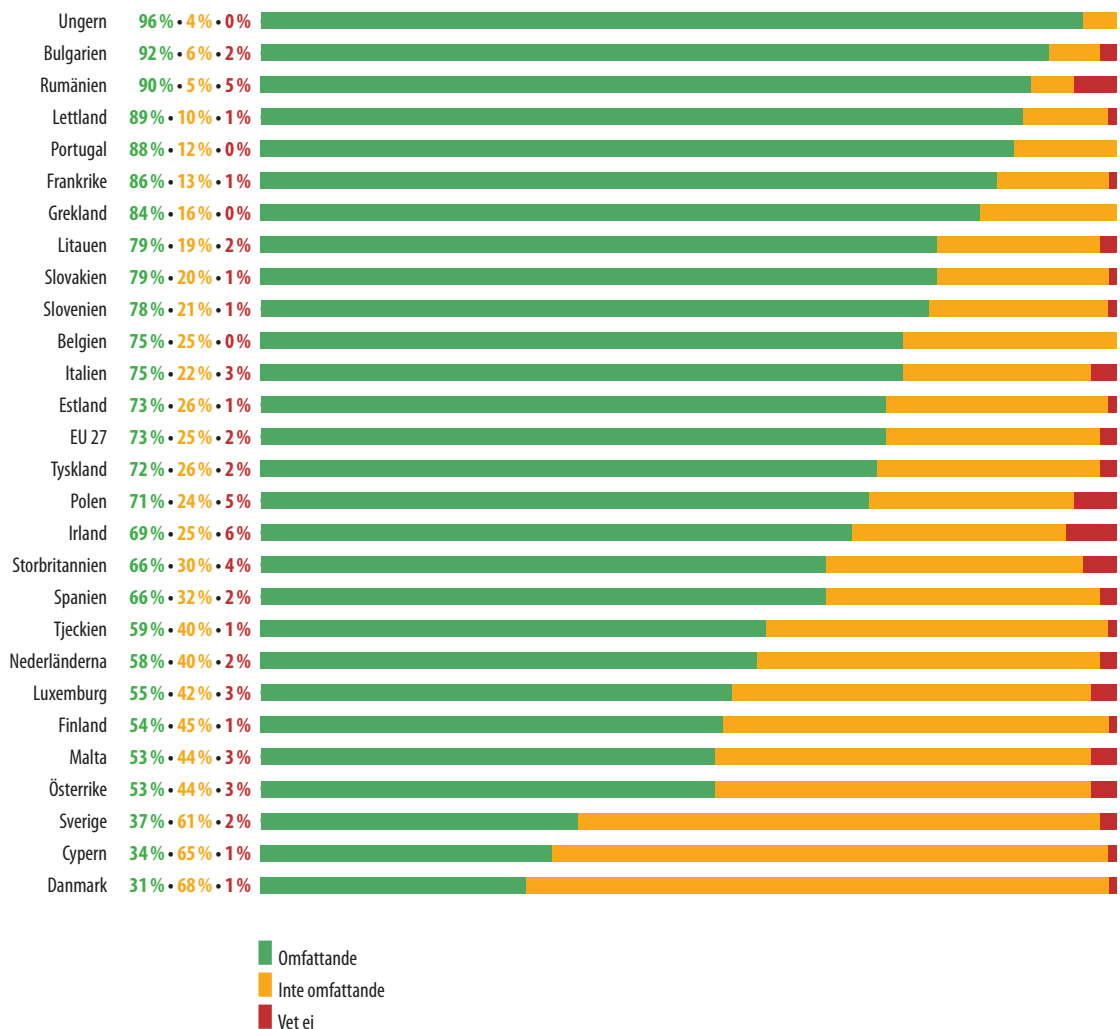
Undersökningen gjordes på uppdrag av Europeiska kommissionens generalsekreterare (DG) för sysselsättning, socialpolitik och lika möjligheter och utfördes mellan 28 augusti och 17 september 2009 av *TNS Opinion & Social network*. *En teknisk redovisning för hur intervjuerna genomfördes samt resultattabeller presenteras i en bilaga till den fullständiga rapporten.*

1. ANTAGEN OMFATTNING AV FATTIGDOM I EU

Nästan 80 miljoner människor i EU eller 16 % av hela dess befolkning, lever under fattigdomsgränsen. Enligt undersökningen definierar européer fattigdom på olika sätt. För ungefär en fjärdedel (24 %), är människor fattiga när deras resurser är så begränsade att de inte kan delta fullt i det egna samhället. Ytterligare 22 % av de tillfrågade anser att fattigdom är att inte ha råd med livsnödvändiga basvaror, medan 21 % ser det som att behöva förlita sig på välgörenhet eller statliga bidrag. En anseilig minoritet (18%) tycker att människor är fattiga när de har mindre att leva på än den fastställda gränsen för fattigdom.

Nästan tre fjärdedelar (73 %) tycker att fattigdomen är omfattande i deras land. Men hur omfattande fattigdomen anses vara skiljer sig avsevärt mellan olika länder.

Och skulle du säga att fattigdomen i (VÅRT LAND) är ...?

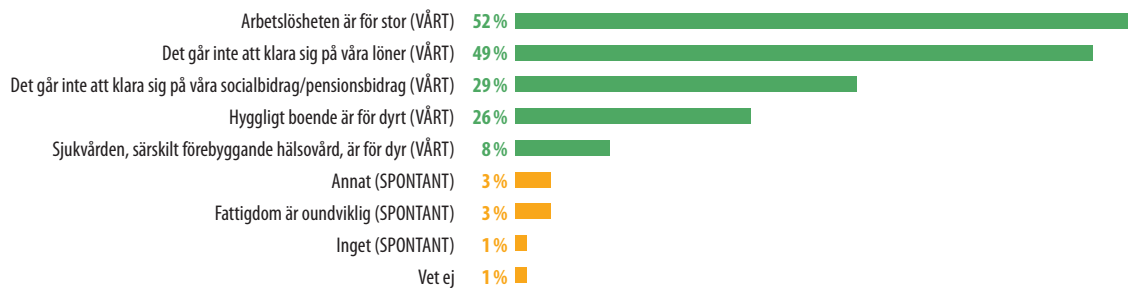

Fler än åtta av tio européer (84 %) tycker att fattigdomen har ökat i deras land de senaste tre åren. Över hälften av medborgarna i Ungern (64%), Lettland (62%) och Grekland (54%) anser att fattigdomen har "ökat mycket".

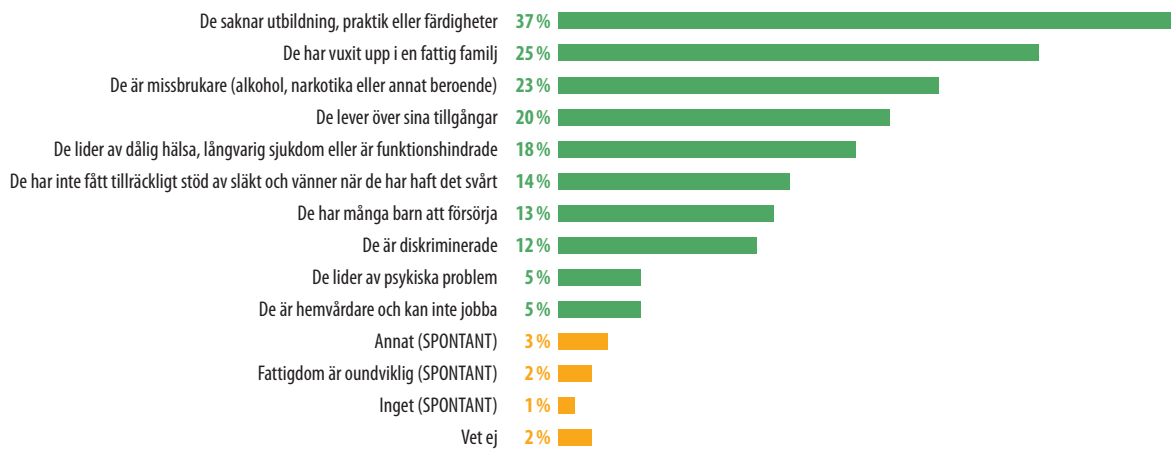
2. ANTAGNA ORSAKER FÖR FATTIGDOM

Fattigdom kan ha sin förklaring i både "samhälleliga" och "personliga" orsaker. Hög arbetslöshet och otillräckliga löner är de mest generellt antagna "samhälleliga" orsakerna till fattigdom, samt otillräckliga sociala bidrag och pensionsbidrag och höga kostnader för ett hyggligt boende, medan brist på utbildning, praktik och färdigheter, liksom "nedärvd" fattigdom och missbruk är de mest generellt antagna "personliga" skälen till fattigdom.

Vilka två av de följande samhällsföreteelserna tycker du bäst förklarar varför människor är fattiga?

Om du nu tänker på de som är fattiga, vilka två av de följande orsakerna tycker du bäst förklarar varför de är fattiga? (ROTERA – MAX. 2 SVAR)

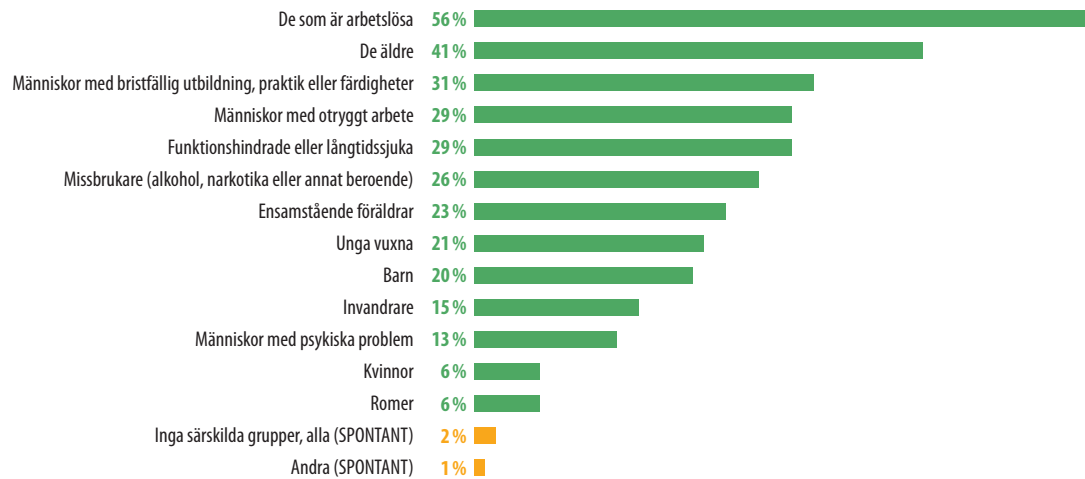
Brist på utbildning, praktik och färdigheter ses som orsaker till fattigdom av 53 % av de som tillfrågades i Nederländerna, och av 51 % i både Danmark och Tyskland. I södra Europa – och särskilt på Cypern (44 %) – ses fattigdom i första hand som ett "nedärvt" problem. Sydeuropéer lägger också större vikt vid familjen och samhälleliga band (32 % av de tillfrågade i Portugal anser att fattigdom beror på otillräckligt stöd från familj och vänner).

I många länder anser man att fattigdom är förknippat med hög boendekostnad: 67 % av européerna anser att ett hyggligt boende är för dyrt. Den åsikten är särskilt vanlig i Tjeckien och på Cypern (båda 89 %), liksom Luxemburg, Malta (båda 86 %) och Slovakien (84 %).

3. VILKA ANSES LÖPA STÖRST RISK FÖR FATTIGDOM?

Över hälften av européerna (56%) anser att arbetslösa löper störst risk för fattigdom. Samtidigt anser 41% att de äldre löper störst risk för fattigdom, medan 31% anser att de med bristfällig utbildning, praktik eller färdigheter löper störst risk. Andra samhällsgrupper som anses vara i riskzonen personer med otryggt arbete, funktionshindrade och långtidssjuka.

Vilka av följande befolkningsgrupper i (VÅRT LAND) tycker du löper störst risk för fattigdom?

Undersökningen visar också att ålder spelar en viktig roll i hur den allmänna opinionen formas i fråga om de äldres risk: långt färre av de mycket unga européerna (15-24 år) jämfört med "äldre" européer (55 år och äldre) tycker att äldre är mest utsatta för fattigdom (33% respektive 45%).

4. VILKA EUROPÉER ANSER ATT DE SJÄLVA LÖPER EN RISK?

Fattigdomen anses vara utbredd och tilltagande, men de flesta européer anser inte att de själva löper en risk för fattigdom.

Enligt ett antal "riskutvärderingskontroller" – som att få det att gå ihop och kunna betala räkningar, att känna sig i riskzonen för överskudsättning, förväntningar om att få fortsätta jobba (eller inte) och den antagna risken för att kunna bli hemlös – verkar det som om de flesta européer har tillförsikt gällande sin egen situation.

Ett hushåll kan ha olika inkomstkällor och mer än en hushållsmedlem kan bidra.

Om du tänker på den sammanlagda månadsinkomsten för ditt hushåll, klarar ni er ... ?

	Lätt	Genomsnittligt	Svårt	Vet ej		Lätt	Genomsnittligt	Svårt	Vet ej
EU 27	30%	56%	12%	2%	IT	24%	61%	13%	2%
DK	57%	37%	5%	1%	MT	24%	65%	9%	2%
SE	53%	41%	4%	2%	SK	24%	63%	13%	-
NL	50%	40%	8%	2%	CY	23%	54%	23%	-
LU	47%	46%	5%	2%	PL	21%	59%	17%	3%
DE	45%	45%	9%	1%	PT	21%	62%	15%	2%
AT	43%	50%	6%	1%	EE	20%	65%	13%	2%
FI	43%	53%	3%	1%	LT	20%	60%	18%	2%
BE	38%	50%	11%	1%	CZ	17%	69%	13%	1%
UK	35%	54%	8%	3%	LV	12%	56%	30%	2%
SI	33%	54%	13%	-	EL	11%	54%	35%	-
IE	30%	54%	10%	6%	RO	9%	63%	24%	4%
ES	28%	60%	10%	2%	BG	5%	52%	40%	3%
FR	25%	62%	12%	1%	HU	5%	61%	34%	-

Den antagna risken för fattigdom är mycket högre bland de arbetslösa än för EU-genomsnittet:

- Känslan av att vara i riskzonen för överskudsättning är nästan dubbelt så stor (50% mot EU-snittet på 27%).
- De har mer än dubbelt så svårt att kunna betala räkningar och klara lån (46% mot 21%).
- De tycker att det är nästan tre gånger så svårt att få det att gå ihop ekonomiskt (31% mot 12%).
- Risken för hemlöshet känns dubbelt så hög (16% mot 7%).

5. FATTIGDOMENS FÖLJDER

Européer som har problem med att få det att gå ihop ekonomiskt är mycket mindre nöjda med livet än genomsnittet. De är också mindre tillfredsställda med sin hälsa och sitt familjeliv.

Tillfredsställelse med ... (genomsnittresultat på en skala från 1-10 där 1 är mycket missnöjd och 10 mycket nöjd)	EU 27 genomsnittresultat	Hushållets förmåga att klara sig		
		Lätt	Genomsnittligt	Svårt
...livet i allmänhet	6,9	7,8	6,7	4,9
...personlig hälsa	7,2	7,6	7,2	6,3
...familjeliv	7,7	8,2	7,7	6,7

Dessa är inte de enda antagna följderna av fattigdom. Nästan nio av tio européer (87%) anser att fattigdom hindrar människors chanser att få tillgång till hyggliga bostäder. Åtta av tio personer känner att fattigdom begränsar möjligheterna till högre utbildning och vuxenutbildning och 74% anser att den försämrar deras chanser att hitta jobb. En majoritet av européerna (60%) anser att möjligheterna till en hyfsad grundskoleutbildning påverkas negativt och 54% anser att möjligheten att uppehålla ett nätverk av vänner och bekanta begränsas av fattigdom. Många anser också att offentliga tjänster inte är överkomliga, vilket kan förklara varför fattigdom kan anses begränsa tillgången till dessa.

→ I och med en åldrande befolkning är långtidsvården en källa till oro: 45% tycker inte att den är överkomlig. Omkring en tredjedel (35%) anser också att barnomsorgen är för dyr, medan 34% känner likadant inför subventionerat boende.

Medan majoriteten av européerna inte uppger några svårigheter att få tillgång till finansiella tjänster, så ser bilden mycket annorlunda ut för de mest utsatta.

- **De arbetslösa:** sju av tio arbetslösa européer har svårt att få bostadslån, medan EU-genomsnittet ligger på 49%. Ytterligare 58% av de arbetslösa, jämfört med EU-genomsnittet på 34%, har problem med att få lån och 47% har svårt att få kreditkort (EU-genomsnittet är 27%).
- **Européer som har svårt att få det att gå ihop:** nästan tre av fyra av dessa medborgare (72%) har svårt att få bostadslån, 64% har svårt att få lån och 55% har svårt att få kreditkort.

Ekonomisk utestängning: ett stort problem

När människor blir fattiga kan det vara mycket svårt att ta sig ur fattigdomen. Jämförelser mellan olika länder visar stora skillnader när det gäller tillgång till finansiella tjänster:

Att få bostadslån: bara 20% i Finland upplever svårigheter jämfört med 90% i Spanien.

Att få konsumentlån: svaren varierar mellan att bara 12% i Finland säger att de har problem med att få lån och en stor majoritet på 78% i Spanien. Åtminstone hälften av alla de tillfrågade Bulgarien (53%) och Cypern (50%) uppgav också svårigheter att få lån.

Att få kreditkort: antalet människor som har svårigheter att få kreditkort varierar mellan 12% i Nederländerna och Sverige, och 55% i Spanien.

6. KAMPEN MOT FATTIGDOM

89% av européerna sa att regeringen i deras land borde agera omedelbart för att ta itu med fattigdom (se diagram 1).

Det är inte bara de som kämpar för att få det att gå ihop som är av den åsikten. 85% av de tillfrågade som klassades som välbärgade enligt sin hushållsinkomst, instämde i att fattigdom är ett problem som kräver omedelbara åtgärder av regeringen.

För vart och ett av följande uttalanden, ange om du instämmer eller inte instämmer i att ...
Fattigdom i (VÅRT LAND) är ett problem som kräver omedelbara åtgärder av regeringen.

■ Instämmer
 ■ Instämmer inte
 ■ Vet ej

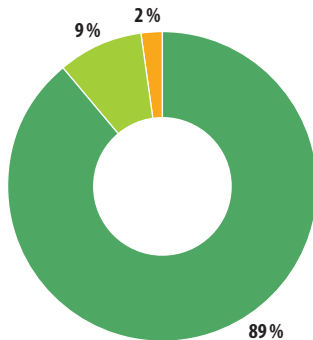

diagram 1

Generellt sett hur viktig tycker du att Europeiska unionens roll är i kampen mot fattigdom?

■ Viktig
 ■ Inte viktig
 ■ Vet ej

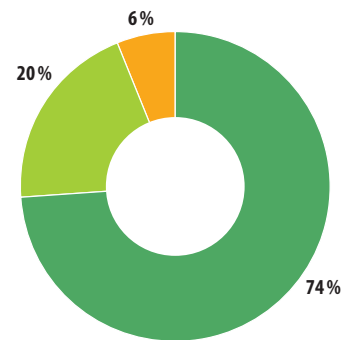
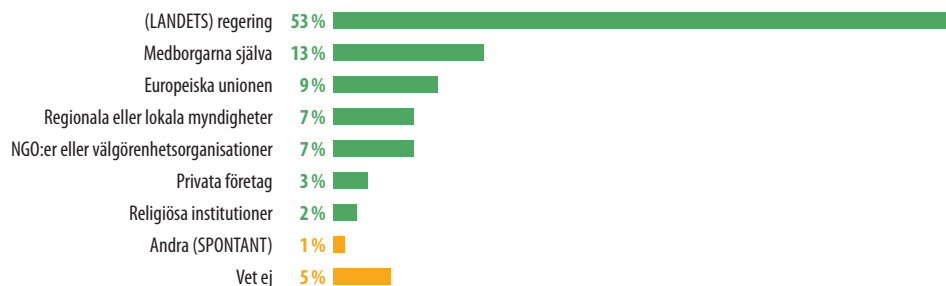

diagram 2

Även om européer inte tycker att det främsta ansvaret för kampen mot fattigdom ligger hos Europeiska unionen, ses ändå dess roll som viktig av många (28% ser den som "mycket viktig" och 46% "ganska viktig").

Åsikten att EU spelar en viktig roll i kampen mot fattigdom är utbredd i hela Europa, med den högsta konsensusnivån dokumenterad på Malta (93%) och i Slovakien (91%).

Enligt din åsikt, vem i följande lista har det främsta ansvaret för att minska eller förhindra fattigdom i (VÅRT LAND)?

Över hela Europa tycker 53% att regeringen i deras eget land bär det största ansvaret för att bekämpa fattigdom. På nationell nivå varierar den åsikten mellan 24% (i Frankrike) och 85% (i Bulgarien). Andra länder där mer än tre fjärdedelar av befolkningen ser regeringens roll som avgörande är Ungern (80%) och Lettland (77%). Det finns även andra huvudaktörer:

- Över en fjärdedel av de tillfrågade i Nederländerna anser att kampen mot fattigdom främst är **medborgarnas** ansvar (27% mot ett EU-genomsnitt på 13%). Finland är den enda andra medlemsstaten där över en femtedel av medborgarna är av den åsikten (22%).
- Över en fjärdedel av de tillfrågade i Frankrike anser att kampen mot fattigdom i första hand är **NGO:ers eller välgörenhetsorganisationers** ansvar (26% mot ett EU-genomsnitt på 7%).
- I Grekland anser 23% att kampen mot fattigdom först och främst är **Europeiska unionens** ansvar (mot ett EU-genomsnitt på 9%). I Luxemburg är 20% av den åsikten.

SAMMANFATTNING

Medborgarna i EU är starkt medvetna om utsträckningen av fattigdom och social utestängning i dagens samhälle: nästan tre av fyra personer anser att fattigdomen i deras land är omfattande, även om åsikterna varierar starkt mellan olika medlemsstater. Uppfattningen om vad det innebär att vara fattig är oftast att man har så begränsade tillgångar att man inte kan delta fullt i samhället, inte har råd med livsnödvändiga basvaror eller att man är beroende av välgörenhet eller offentliga bidrag.

Över 80% av européerna uppger att fattigdomen har ökat i deras länder under de tre senaste åren. Den slutsatsen måste sättas i samband med den pågående ekonomiska krisen, vars effekter vi ännu inte sett fullt ut.

Arbetslöshet och löner som inte täcker levnadskostnaderna, är de mest utbredda antagna "samhälleliga" orsakerna till fattigdom. Ytterligare anledningar till fattigdom är den höga boendekostnaden: två tredjedelar av européerna tycker att det är svårt att skaffa hyggliga bostäder till ett rimligt pris. Den vanligaste personliga orsaken som sägs leda till fattigdom är brist på utbildning, praktik eller färdigheter, "nedärvd" fattigdom eller missbruk.

Undersökningen bekräftar den antagna utsattheten av de arbetslösa: över hälften av européerna anser att de arbetslösa är de som främst riskerar att bli fattiga. Nästan hälften anser att de arbetslösa bör tillhöra en grupp som prioriteras för att få socialhjälp. Många ser även de äldre som en utsatt samhällsgrupp.

Arbetslösa anser också att de befinner sig i riskzonen för fattigdom mycket oftare än andra européer. När människor blir fattiga kan det vara mycket svårt att ta sig ur fattigdomen. Undersökningen visar till exempel att nästan 75% av de som har svårt att få det att gå ihop har problem med att få bostadslån. Nästan en tredjedel har problem med att få lån och över hälften har svårt att få kreditkort.

Fattigdom anses vara ett problem som kräver omedelbara åtgärder: nio av tio personer håller med om att det är regeringen som bör agera. Över hälften av de tillfrågade anser att deras regering bär det främsta ansvaret för att minska eller förhindra fattigdom.

Slutligen anser nästan tre fjärdedelar av medborgarna i Europa att EU har en viktig roll i kampen mot fattigdom.